

DiSKAR

TÜRKİYE DEVRİMCİ İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU ARAŞTIRMA DAİRESİ

15 Ekim 2018, İstanbul

İŞSİZLİK VE İSTİHDAM RAPORU- Ekim 2018

KRİZ İŞSİZ BIRAKIYOR

İşsizlikte Patlama

Gerçek İşsiz Sayısı 6,3 Milyon

Kayıtlı İşsiz Sayısı Son Bir Yılda 558 Bin
Son Bir Ayda 381 Bin Arttı

Aktif Sigortalı Sayısı 270 Bin Azaldı

İşsizlik Sigortası Başvuruları Patladı: 140 Bin

Kadın İşsiz Sayısı Erkeklerden Fazla

Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Araştırma Dairesi (DISK-AR)

Dikilitaş Mahallesi Eren Sokak No: 4, Beşiktaş-İstanbul

Tel: (0212) 291 00 05- 291 00 06- 258 19 66- 258 19 67

Faks: (0212) 240 42 09 GSM: 0533 276 47 23 Web: disk.org.tr Eposta: diskar@disk.org.tr

Özet

Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Araştırma Dairesi (DİSK-AR) Türkiye İstatistik Kurumu TÜİK'in 15 Ekim 2018 günü açıkladığı Temmuz 2018 dönemi İşgücü İstatistikleri ile İŞKUR tarafından açıklanan Eylül 2018 dönemi verilerini ve Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) tarafından açıklanan Temmuz 2018 dönemi sigortalı istatistiklerini değerlendirdi. DİSK-AR'ın işsizlik ve istihdama ilişkin değerlendirmeleri aşağıda yer almaktadır.

- Krizin etkileri Temmuz 2018 dönemi TÜİK işgücü istatistiklerine henüz tam olarak yansımaya da **İŞKUR ve SGK verileri işsizlikte krizin etkisiyle büyük patlama yaşandığını gösteriyor.**
- TÜİK'e göre Haziran 2018 döneminde yüzde 10,2 olan dar tanımlı standart işsizlik 0,6 puan artarak yüzde 10,8 olarak gerçekleşti. **Dar tanımlı işsiz sayısı bir önceki aya göre 216 bin kişi artarak 3 milyon 531 bine ulaştı.**
- İŞKUR verileri işsizlikte büyük patlama yaşandığını gösteriyor. **Eylül 2017 döneminde 2 milyon 575 bin olan kayıtlı işsiz sayısı Eylül 2018'de 558 bin artarak 3 milyon 133 bine ulaştı.** Ağustos 2018'de 2 milyon 752 olan kayıtlı işsiz sayısı bir ayda 381 bin artmış oldu.
- SGK verilerine göre Temmuz 2018'de bir önceki aya göre **aktif sigortalı sayısı 270 bin azaldı.**
- **TÜİK verilerine dayanarak hesapladığımız geniş tanımlı işsiz sayısı 6,3 milyonu aştı.** Geniş tanımlı işsizlik oranı ise yüzde 18,2 olarak hesaplandı.
- Kadın işsizliği yüzde 14,3, genç kadın işsizlik oranı ise yüzde 25,6 olarak gerçekleşti.
- 1 milyon 30 bin üniversite mezunu işsiz durumda.
- Her yüz gençten 28'i ne eğitimde ne istihdamda (NEET).

İŞSİZLİKTE PATLAMA YAŞANIYOR

TÜİK Temmuz 2018 verileri henüz işsizlikteki tırmanışı yansıtmıyor. Ancak İŞKUR'un Eylül 2018 verileri ile SGK Temmuz 2018 verileri işsizlikte ciddi bir tırmanış olduğunu ortaya koyuyor.

TÜİK Temmuz 2018 işgücü istatistiklerine göre standart işsizlik oranı yüzde 10,8, mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik ise 11 olarak gerçekleşti. **Haziran 2018 döneminde yüzde 10,2 olan dar tanımlı standart işsizlik 0,6 puan artarak yüzde 10,8 olarak gerçekleşti.** Dar tanımlı işsiz sayısı bir önceki aya göre 216 bin kişi artarak 3 milyon 531 bine ulaştı.

İşsizlikteki artış eğilimini İŞKUR verileri daha güncel biçimde ortaya koymaktadır. **Eylül 2017 döneminde 2 milyon 575 bin olan kayıtlı işsiz sayısı Eylül 2018'de 558 bin artarak 3**

milyon 133 bine ulaştı. Ağustos 2018’de 2 milyon 752 olan kayıtlı işsiz sayısı bir ayda 381 bin artmış oldu.

SGK verilerine göre Temmuz 2018’de bir önceki aya göre zorunlu sigortalı sayısı 269 bin azaldı.

Geniş tanımlı işsiz sayısı 6,3 milyonu aştı. Geniş tanımlı işsizlik oranı ise yüzde 18,2 olarak hesaplandı.

TÜİK verilerinin *temmuz* ayını yansıtmaması nedeniyle henüz ekonomik krizin (yükselen enflasyonun, faizin ve dövizin) açık etkilerini şimdilik görmüyoruz.

Ancak İŞKUR ve SGK verileri işsizliğin hızla artmakta olduğunu gösteriyor. **Önümüzdeki aylarda krizin etkisiyle işsizlikte yoğun bir artış olacağını söylemek mümkündür.**

İŞKUR ve SGK VERİLERİ İŞSİZLİKTE CİDDİ YÜKSELİŞİN HABERCİSİ

İŞKUR verileri TÜİK’e göre daha güncel ve öncü gösterge niteliğinde. İŞKUR Eylül 2018 verilerini açıkladı. İŞKUR verileri işsizlikteki depremin öncü göstergesi niteliğinde

İŞKUR Eylül 2018 verileri işsizlikteki yükselişin habercisi olarak görülebilir. İŞKUR’a göre son bir yılda kayıtlı işsiz sayısı 558 bin arttı. Bu devasa bir artış niteliğinde. Kayıtlı işsizler içinde kadınlar son bir yılda 371 bin artarak erkeklerin önüne geçti. Böylece kayıtlı kadın işsiz sayısının erkeklerden 184 bin fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 1: İŞKUR Kayıtlı İşsiz Sayıları (Eylül 2017-2018) (Bin)

	Kayıtlı İşsiz (Toplam)	Kayıtlı Kadın İşsiz	Kayıtlı Erkek İşsiz
Eylül 2017	2.574.775	1.251.717	1.323.058
Eylül 2018	3.133.169	1.622.926	1.510.243
Artış (Yıllık)	558.394	371.209	187.185

Kaynak: İŞKUR Eylül 2018 Ayı Bülteni

Öte yandan İŞKUR’a yapılan işsizlik sigortası başvuruları giderek artıyor. **Ağustos 2018’de 106 bin olan işsizlik sigortası başvuru sayısı Eylül 2018 tarihinde 140 bine ulaştı**

İŞKUR verileri işsizlikte artış eğiliminin önümüzdeki aylarda süreceğine işaret ediyor. Ekonomik krizin de etkisiyle önümüzdeki aylarda işsizlikte tırmanma kaçınılmaz görünüyor.

İşsizlikteki artış eğilimi Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) verileri tarafından da teyit edilmektedir. SGK Temmuz 2018 verilerine göre Haziran 2018’de 16 milyon 495 bin olan aktif sigortalı sayısı (4-a kapsamında) 16 milyon 226 bine geriledi. Böylece sigortalı işçi sayısında 269 bin azalma gerçekleşmiş oldu.

GERÇEK İŞSİZLİK SAYISI 6,3 MİLYONU AŞTI

Standart işsizlik hesaplaması dışında alternatif ve gerçek bir işsizlik hesaplama yöntemi olarak kabul edilen geniş tanımlı işsiz sayısı DİSK-AR tarafından Temmuz 2018 için 6,3 milyon olarak hesaplanmıştır (Tablo 2). **Böylece bir ayda geniş tanımlı işsiz sayısı 358 bin artmış oldu**

Çalışmayan nüfusun 1 milyon 742 binini iş aramayıp çalışmaya hazır olanlar oluşturdu.

Ümidini kaybeden işsiz sayısı ise **484 binden 523 bine yükseldi**. DİSK-AR Temmuz 2018 için geniş tanımlı işsizlik oranının yüzde 18,2 olarak hesapladı.

Tablo 2: Geniş Tanımlı İşsizlik (Bin)

İşsizlik Türü	Haziran 2018	Temmuz 2018	Fark
Dar tanımlı işsizler	3.315	3.531	216
Ümitsiz işsizler	484	523	39
İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar	1.659	1.742	89
Zamana bağlı eksik istihdam	352	351	-1
Mevsimlik çalışanlar	142	163	21
Toplam	5.952	6.310	358

Kaynak: TÜİK Haziran ve Temmuz 2018 İşgücü Araştırmasından yararlanılarak DİSK-AR tarafından hazırlandı.

Yöntemsel Açıklama: Geniş Tanımlı İşsizlik

Bilindiği gibi TÜİK tarafından açıklanan dar tanımlı (standart) genel işsizlik oranı işgücü piyasalarındaki durumu bütün boyutlarıyla ortaya koyamıyor. Dar tanımlı/standart işsizlik hesaplarının taşıdığı kısıtlar ve sorunlar nedeniyle, işsizliğin gerçek boyutlarının anlaşılması için alternatif işsizlik verilerine ve diğer işsizlik türlerine bakmak gerekiyor (Tablo1).

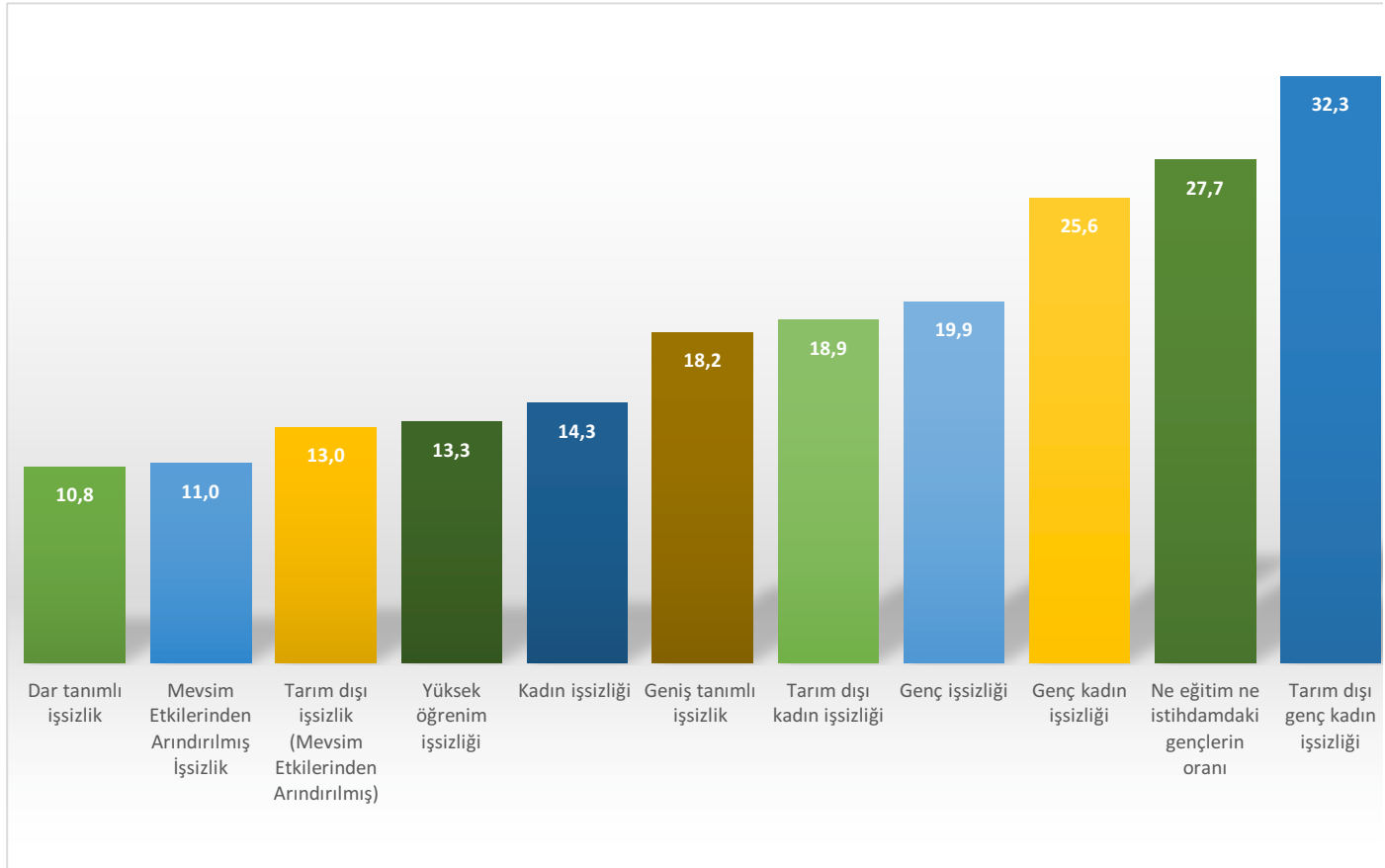
TÜİK tarafından kullanılan standart işsizlik tanımı referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve iki hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan 15 ve daha yukarı yaştaki kişiler işsiz kabul edilmektedir. Bu hesaplama yöntemi işsizliğin gerçek boyutlarının anlaşılmasını zorlaştırmaktadır. Geniş tanımlı işsizlik hesaplaması klasik dar tanım kapsamında yer alan işsizler yanında, iş bulma ümidini kaybeden işsizleri, iş aramayan ancak çalışmaya hazır olan işsizleri, mevsimlik ve zamana bağlı eksik çalışanları kapsayan alternatif işsizlik tanımıdır. Çalışma ekonomisi literatüründe kullanımı giderek artan bir hesaplama yöntemidir.

KADIN ve GENÇ İŞSİZLİĞİ ÜRKÜTÜCÜ BOYUTLARDA

Tüm işsizlik türlerinin giderek arttığı görülmektedir. Standart işsizlik yüzde 10,8 iken tarım dışı genç kadın işsizliği yüzde 32'yi aşmıştır. Özellikle genç ve kadın işsizliği ile ne eğitimde ne istihdamda (NEET) olan gençlerin oranı yüksekliğini korumaktadır (Grafik 1).

Veriler işsizliğin en çok kadınları etkilediğini ve kadınların bütün işsizlik türlerinde erkeklerden daha fazla işsiz kaldıklarını göstermektedir. Temmuz 2018 TÜİK verilerine göre kadın işsizliği yüzde 14,3 olarak açıklanırken, kentsel kadın işsizliği ve genç kadın işsizliği yüksek oranda seyretmektedir.

Grafik 1: Türlerine Göre İşsizlik Oranları (Temmuz 2018)

Kaynak: TÜİK Temmuz 2018 İşgücü Araştırmasından yararlanılarak DİSK-AR tarafından hazırlandı.

Tarım dışı kadın işsizliği yüzde 18,9 olarak açıklanırken, genç kadın işsizliği yüzde 25,6, tarım dışı genç kadın işsizliği ise yüzde 32,3 olarak hesaplanmıştır (Grafik 1).

15-24 yaş arası gençlerin yüzde 27,7'si boşa gezer durumundadır.

Yüksek öğrenim işsizliği yüzde 13,3 olarak gerçekleşirken, **1 milyon 30 bin bin üniversite mezununun işsiz olduğu görülmektedir.**

İşsizliğe Karşı Öneriler

TÜİK, İŞKUR ve SGK verileri ekonomide derinleşen krizin istihdam üzerindeki olumsuz etkisini giderek daha net biçimde ortaya koymaktadır. TÜİK verileri Temmuz 2018 ayına ait olduğu için henüz krizin etkisini yeterince göstermese de İŞKUR ve SGK verileri işsizlikteki patlamanın öncü göstergeleri niteliğindedir. İşsizliğin tekrar şiddetli bir tırmanışa geçtiği görülmektedir. İşsizliğin yaratacağı toplumsal tahribatı önlemek için güçlü sosyal politikalara ihtiyaç vardır.

İşsizliğin azaltılması ve istihdamda kalıcı ve güvenceli artış sağlanması için önerilerimiz:

- *Çalışanların sorumlu olmadıkları krizin sonuçlarından korunması için **topluluşturma** çikarmaların yasaklanmasını ve yargı iznine bırakılmasını istiyoruz.*
- *İstihdam artışlarında kamunun payı dikkate değerdir. **Kamu istihdamının artırılması**, kamuda eğreti ve güvencesiz çalışma biçimleri yerine, kadrolu ve güvenceli istihdam artışının sağlanması yaşamsal önemdedir. Kamu girişimciliği ve hizmetleri istihdam yaratacak şekilde yeniden ele alınmalı ve kamuda personel açığı derhal kapatılmalıdır.*
- *İş başında eğitim adı altında çırak, stajyer, kursiyerlerin ve bursiyerlerin ucuz işgücü deposu olarak kullanılması uygulamasına son verilmelidir.*
- *“Herkesin çalışması için, herkesin daha az çalışması” ilkesi doğrultusunda haftalık çalışma süresi gelir kaybı olmaksızın **37,5 saate**, fazla mesailer için uygulanan yıllık 270 saat sınırı, 90 saate düşürülmelidir.*
- *Uluslararası çalışma normları doğrultusunda **herkese en az bir ay ücretli yıllık izin hakkı** tanınmalıdır.*
- *Uluslararası Çalışma Örgütü ILO’nun “insana yaraşır iş” yaklaşımı temelinde herkese güvenceli ve nitelikli işler sağlanmalıdır.*
- *Sendikal hak ve özgürlüklerin kullanımı güvence altına alınmalı, sendikal barajlar kaldırılmalı, herkesin sendika hakkını özgürce kullanabilmesi için gerekli yasal düzenlemeler yapılmalıdır.*
- *Toplum yararına çalışma programları kapsamında çalıştırılanlar daimî işçi statüsüne geçirilmelidir.*
- *İşsizlik Sigortası Fonunun amaç dışı kullanımına son verilmeli ve **yararlanma koşulları özellikle kriz dönemlerinde kolaylaştırılmalıdır.***
- ***Ücret Garanti Fonu kapsamı genişletilmesi işçilerin 6 aylık her türlü işçilik alacağı garanti kapsamına alınmalıdır.***
- *Kadın istihdamının artırılması ve işsizliğinin azaltılması için işgücü piyasalarındaki cinsiyetçi uygulamalara son verilmeli, ev içi bakım emeği devletin gereken nitelikli, yagın ve ücretsiz bakım hizmetlerini sağlaması ile kadının üzerinden alınmalıdır.*

İŞSİZLİĞE KARŞI GÜÇLÜ SOSYAL POLİTİKALARA İHTİYAÇ VAR

Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Araştırma Dairesi (DİSK-AR)

Dikilitaş Mahallesi Eren Sokak No: 4, Beşiktaş-İstanbul

Tel: (0212) 291 00 05- 291 00 06- 258 19 66- 258 19 67

Faks: (0212) 240 42 09 GSM: 0533 276 47 23 Web: disk.org.tr Eposta: diskar@disk.org.tr